

KADIN VE SUÇ: TÜRKİYE’DE KADIN VE ORGANİZE SUÇ İLİŞKİSİ*

Furkan YILDIZ†

Öz

Suç ve suçluları konu alan kriminolojinin, ortaya çıktığı dönemden beri kadın suçluluğu konusunda detaylı araştırmalar yürütülmektedir. Bu çalışma, kadın suçluluğu konusunu kriminolojinin ışığı altında ve toplumsal cinsiyet perspektifinde değerlendirerek, Türkiye örneğinde kadınların organize suç veya çete suçlarında lider konumda oldukları örnek olayları değerlendirmiştir. Çalışmada, 2008-2018 tarihleri arasında gazete haberlerine kadınların lider oldukları suçlar olarak yansıyan suçların yanı sıra Türkiye’de artan kadın suçluluğunun nedenleri de kriminolojik olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerin neticesinde, çoğu suçta mağdur olan kadınların da suç işleyebildikleri söz konusudur. Kadınların işledikleri suçların hemcinslerine karşı veya onları kullanarak bir suç işledikleri dikkat çeken bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmıştır. Kadınlar, erkekler kadar suç içinde olmasalar bile özellikle fuhşa aracılık etmek, yer temin etmek, kadınları bu amaçla çalıştırmak, evrakta sahtecilik, hırsızlık ve nitelikli dolandırıcılık gibi suçlarda karşımıza aktör olarak çıkmaktadırlar. Çalışmanın önemi, suç konusunda, büyük oranda mağdur olan kadınların suça yönelmelerini toplumsal cinsiyet normları bağlamında değerlendirmekten ziyade kadınlarında değişen şartlarla beraber suç işlemeyi alternatif bir gelir kaynağı olarak görmeleri üzerine bir inceleme olarak karşımıza çıkmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Suçlular, Kriminoloji, Organize Suçlar, Suç

Women and Crime: The Relationship Between Women and Organized Crime in Turkey

Abstract

During the first existence of criminology which focuses on crime and criminals, detailed research has been carried on the issue of female offenders. This study evaluates the female criminality under the light of criminology and from the perspective of gender issue. In this respect, it has evaluated the case studies which are about the female leadership in organized crime in Turkey. In this study, both newspaper articles from 2008 to 2018 about female leadership in organized crime and increasing female criminality has been assessed from the eyes of criminology.

* Geliş Tarihi/Received Date: 24.02.2019-Kabul Tarihi/Accepted Date: 16.07.2019

DOI: 10.30913/alinterisosbil.531696

Atıf Künyesi/Citation:

Metin içi/ In Text: (Yıldız, 2019, Sayfa No)

Kaynakça/ References: Yıldız, F. (2019). Kadın ve Suç: Türkiye’de Kadın ve Organize Suç İlişkisi. *Alinteri Sosyal Bilimler Dergisi (ASOBİD)*, 3(1), ss.23-41, Doi: 10.30913/alinterisosbil.531696.

† Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, email: furkanyildiz1985@hotmail.com

As a result of these evaluations, women are not only victims in the most of the crimes but also offenders. In these offences, they commit crimes against women or use other women a tool for their crimes. Women are not the key actors in crime like men but women become as key actor in such crimes prostitution, theft, qualified form of fraud and counterfeiting. This study examines women' role in crime business as a contribution to the literature instead it evaluates their tendencies under only gender issue.

Keywords: Female Criminal, Criminology, Organized Crimes, Crimes.

GİRİŞ

Suç kavramı hukuki boyutu olduğu kadar sosyolojik bir unsurdur (Fırat, 2015, s.197). Bu bağlamda, sosyolojik öğeler suçun oluşumu noktasında önem arz etmektedir (Dinler ve İçli, 2012, s.2). Ailenin, toplumun ve kültürün, bireylerin kişiliklerinin oluşma döneminde özellikle toplumsal cinsiyetin oluşumunda kilit rol oynadığı yadsınamaz bir gerçektir. Bireye biçilen sosyolojik ve antropolojik roller, toplumdaki topluma, kültürden kültüre farklılık göstererek biyolojik cinsiyetin toplum içerisinde varlığını cinsiyetsiz bir şekilde kanıtlayabilmesini sağlayan toplumsal cinsiyet normlarının oluşmasında etkindirler.

Kadın ve suç kelimeleri yan yana geldiğinde akla ilk gelen durum mağduriyet ve kadının fiziksel ya da fizyolojik olarak suçtan etkilenmiş olabileceği fikridir. Nitekim, bu durum ülkemiz özelinde baktığımız takdirde ciddi bir doğruluk oranına sahiptir. Özellikle son dönemde meydana gelen aile içi şiddet, kadın cinayetleri ve cinsel suçlar düşünüldüğünde kadınların Türkiye’de büyük oranda mağdur oldukları dikkati çekmektedir. Fakat konunun bir de görünmeyen yüzü vardır. İstisna dahi olsa, bazı durumlarda kadınlar suçu işleyen veya işlettiren konumundadırlar.

Bu çalışmada, kadınların işlemiş oldukları suçların sosyolojik temellerine değinip, bu suçların çeşitlerine vurgu yapılacaktır. Genel akademik literatürden farklı olarak, çalışmada, cinayet, yaralama ve gasp gibi suçlardan ziyade kadınların lider konumunda oldukları veya bu şekilde aksettirildikleri organize suçlara değinilecektir. Çalışmanın verileri, güncel bir çalışma yürütebilmek için, 2008 ve 2018 yılları arasında kadınların lider olduklarına işaret eden gazete haberlerinin toplanması yoluyla elde edilecektir. Bu veriler, suçun türüne göre sınıflandırılıp kadınların organize suç bağlamındaki eğilimleri ortaya koymak için değerlendirilecektir.

KADIN VE SUÇ

Birey, doğduğu andan itibaren toplumun, kültürel normlar çerçevesinde ona yüklemiş veya vermiş olduğu rollerle yoğrulmuş olarak gelişmektedir. Başka bir ifadeyle, kadın-erkek farklılığı büyük ölçüde kültürel şartlanmaya ve öğretilere bağlıdır (İlbars, 1987, ss.2005-2006). Aynı doğrultuda, Ann Oakley (1980, ss.92-93) kız çocuklar ile erkek çocuklar arasındaki rol farklılıklarını ailede ve okulda inşa edildiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada davranışlar arasındaki farklılıkların doğuştan ya da biyolojik değil öğretilen farklılıklar olduğu savunulacaktır. Bu fikrin benimsenmesinin temel nedeni, eğer davranışları şekillendiren biyolojik unsurlar olsaydı her toplumda ve her kültürde kadın erkek arasındaki davranış farklılıkları aynı veya büyük ölçüde benzer

olacaktı. Fakat, yüzeysel bir araştırmayla bile rahatça görebiliriz ki, farklı toplumlarda veya kültürlerde hatta aynı toplumun veya kültürün farklı dönemlerinde bile bu davranışlar açık bir şekilde farklılaşabilmektedir (Ecevit, 2011, s.5).

Kısaca, çalışmanın cinsiyetler arası davranış farklılıkları kavramına bakış açısıyla ilgili bilgi verdikten sonra, çalışmanın devamında suç ve cinsiyet kavramları ışığında Türkiye de suçtan mağdur olan kadınlardan ziyade suçu yöneten kadınların bu yönelimlerinin nedenleri tartışılacaktır.

Kadın ve suç kavramlarının birlikte değerlendirilmesinden önce genel bir çerçeve çizilebilmek adına suç kavramının hukuki ve sosyolojik tanımlamalarına değinmekte fayda var. Pratik açıdan bakıldığında, suç, cezayı doğuran bir eylemdir (Rahimov, 2014, s.24). Klasik suç teorisine göre de, suç tipe uygun, hukuka aykırı, kusurlu insan davranışdır (Özbek v.d.,2014, s.138). Bu tanıma ek olarak, suçun en önemli özelliklerinden bir tanesi kişinin iradesi sonucu ortaya çıkmasıdır. Bu bağlamda, suç, bir haksızlık teşkil eden, kanunla yasaklanmış ve iradi bir insan davranıştır (Özgenç, 1997;63-64). Suçun hukuk disiplindeki tanımlamaları bu yönde şekillenirken, 1930'lu yıllardan itibaren, suç olgusunun, sosyoloji biliminin unsurlarından olan ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel faktörler temelinde açıklanma çabaları yoğunluk kazanmıştır (Yıldırım, 2014, s.1: Okada, 2015: Merton, 1968: Sutherland, 1939: Hirschi, 1969). Sosyolojik olarak suç, birçok teorik fikrin neticesinde, şu şekilde tanımlanmıştır:

“Suç, bir kamu otoritesinin müdahalesini gerektiren, yaptırımları veya cezaları kanunla belirlenen, bu belirlenmiş kanunları ve kuralları çiğneyen kişisel alanın ötesinde ve kamusal alanın içinde olan bir saldırdır.” (Scott ve Marshall, 2015, s.39)

Suçun hukuki tanımı daha çok neyin suç olup olmadığıyla ilgilenirken, sosyolojik olarak suç, sadece yapılan eylemle değil aynı zamanda hukuk ve korunması gereken olgularla ilgilenir (SCCJR, 2015, s.1).

Suçun tanımının ardından, kadınlığın ne olduğu, cinsiyetin ve toplumsal cinsiyetin çalışma açısından ne anlama geldiği konularına netlik kazandırmakta fayda vardır.

Bu temel tanımlamaların ardından, kadın ve suç bağlamında değerlendirmeler yapmak daha somut temellere dayanmış olacaktır. Kadınların suça katılımı, erkeklerin suça katılımlarından ciddi manada daha düşüktür (Tosun, 1967, s.29). Cinsiyetler arasında bu belirgin fark her zaman olmasına rağmen, günümüzde cinsiyetler arası sosyo-ekonomik farklar görece kapanmaya başladığından kadınların suça katılımında da bir artma dikkat çekmektedir (Campaniello,2014, s.1). Bu bağlamda, suç

işlemeye zemin hazırlayan saldırganlık da dahil tüm davranışların temelleri, kültürel olarak kodlanır. Kadın ile erkek birbirlerinden farklı sosyalizasyon süreçlerinden geçtikleri için suçluluklarındaki farklar cinse değil cinsiyete dayalıdır (Morris, 1987; 46; İlbars, 2007, s.10).

Kadın suçluluğunu açıklamak konusunda biyolojik, fizyolojik ve psikolojik yaklaşımlar, 1980’den itibaren yerlerini toplumsal içerikli analizlere bırakmaya başladı (Balcıoğlu, 2001, s.50). Kadın ve erkek suçluluğundaki sayısal farklılığı anlayabilmek için iki temel analiz düzeyi göz önünde bulundurularak çalışmanın bundan sonraki kısmı şekillendirilecektir. Bu temel sebepler biyolojik/psikolojik sebepler ile kültürel sebeplerdir. Konuyu daha da detaylandırmadan önce, çalışmada bu farklılığın temel sebebi olarak kültürel/toplumsal öğretileri irdelenecektir.

Türkiye özelinde bir çalışma alanı belirlediğimiz vakit, toplumun kadına yüklediği anlamı belirtmek giriş anlamında önem arz etmektedir. Bu bağlamda, konuyla ilgili olarak Zafer İlbars’ın çıkarımları çalışmanın bu kısmına ışık tutacaktır (İlbars, 1987, ss.205-206; İlbars,2007, s.4). İlk olarak, kadın kimliğine atfedilen en önemli rol anneliktir (Kılıç ve Öztürk,2014, s.121). Çocuk yetiştirmek ve eş olmak kadınların toplumsal rollerini belirleyen en temel tabudur. İkinci olarak ise, kadın zarafetin ve cinselliğin sembolüdür. Bu iki temel rol ışığında, toplum kadından aile kurmasını, çocuk yetiştirmesini ve hayatının merkezindeki erkeklere maddi ve duygusal olarak bağlı kalmalarını öğretmektedir (İlbars,2007, s.4). Bu noktada dikkat edilmesi gereken bir sonuç olarak, 2014 yılında Türkiye’de üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, cinsiyet rollerine dair sosyolojik öğretilerin dönüşümünün, toplumun en küçük yapı taşı olan ailede gözlemlenerek oluştuğunu vurgulayarak annelerin eğitim durumu arttıkça öğrencilerin geleneksel tutumlarının azaldığı konusunun altı çizilmiştir ve kız öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin daha geleneksel bakış açısına sahip oldukları saptanmıştır (Aylaz v.d.,2014, s.87). Bu bağlamda bakıldığında, bireyin kadın ya da erkek olarak mevcut genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri olarak tanımlanan cinsiyet kavramının, cinsler arasında bir eşitsizlik değil sadece cinsiyet farkı oluşturduğu gerçekliği, sosyal yönden kadın ve erkeğe verilen roller, sorumluluklar olarak tanımlanan toplumsal cinsiyet algısının gölgesinde kalmıştır. Bunun neticesinde de, kadınlığın ve erkekliğin birbirlerinden farklı ve eşitsiz durumlar olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur (Kızılaslan ve Diktaş,2011, ss.514-518).

Bu atfedilen roller kadınların suça karışmaları önündeki engellerdendir. Şu şekilde de söylemek mümkündür ki, annelik rolü kadınları suçtan uzak tutmaktadır (İlbars, 2007, s.4). Bu bağlamda, kadının yetişmesinde etkin olan ve erkek ve kadının yetişme sürecini birbirinden

ayıran bir durumda kadınların aile içerisinde daha disiplinli olarak yetiştirilmeleridir. Tosun (1967, s.33) bu hususta, eğitimin ve aile içi disiplinin suçluluk üzerindeki tesirini kadının lehine olarak yorumlar. Bunlara ek olarak, kadınları suçtan uzak tutan diğer etkenler ise, toplumsal olarak kadınlara atfedilen zayıflık, boyun eğme, evcimenlik ve çocuk yetiştirme gibi özelliklerde suç dünyasıyla uyumsuz ve kadınları suçluluktan uzak tutar (İlbars, 2007, s.4). Bu atfedilen rollerin de yanı sıra, günümüzde de kadınların korkuları arasında olan cinsel mağduriyet yaşama korkusu kadınları böyle bir mağduriyetin yaşanma olasılığı olan yerlerden uzak tutmakla birlikte kadınları suçtan da uzak tutar (İlbars, 2007, s.4).

Başta da belirtildiği gibi, kültürel öğretiler suçluluk noktasında kadın ve erkek arasında ki temel farkı oluşturmaktadır. Türkiye’de ki algıya bakacak olursak, kadın “zarafeti ve kırılganlığı” erkek ise “cesaret ve gücü” temsil eder. Bu nokta da, sosyo-kültürel bakış açısının birer yansıması olan atasözlerinde bile bu ayrım dikkate şayan bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, “kadının yüzünün karası erkeğin elinin kınası” sözünde kadın için yüz karası olan bir suç veya eylem erkek için hem normalleştirilmiş hem de yüceltilmiştir. “Erkek getirmeyi, kadın yetirmeyi bilmeli” sözünde ise kadının ev içi işleri yürütmesi gerektiğinin, evcimenliğinin ve anneliğinin altı çizilirken, erkeğin evin ihtiyacını karşılayan ve para getiren konumunda tutulması da onun toplum içindeki rolüne bakışı göstermektedir. Halbuki toplumun kadınlara yüklediği roller ve kadınları algılayış biçimi hatalı ve eksiktir. Erken yaşta evlendirilen kadınlar ile ilgili olarak 2015 yılında yayınlanan bir çalışmada, kadınların ailelerinden, evlendikleri kişiden ve onun ailesinden gördükleri fizyolojik ve psikolojik şiddetten bahsedilirken, aslında zorla ve erken yaşta evlenen söz konusu kadınların hem kendi ailelerinin kendilerine olan bakışını hem de gelin olarak girdikleri evdeki kendilerine yönelik bakışın toplumun onlara yükledikleri rollerden farklı olmadığını vurgulamıştır (Burcu v.d.,2015, s.185).

Kadını suça iten nedenler ise günümüzde çoğumuzun aşına olduğu ve haber kaynaklarından duyduğu, aile içi şiddet, cinsel saldırı, toplumsal baskı ve çaresizliktir. Bu sebepleri bilimsel olarak sınıflandıracak olursak, sosyal kontrol ve ataerkilliktir. Çocukların yetiştirilme dönemlerinde (sosyalizasyon süreci) kızlara ile erkeklere karşı olan tutumlardaki farklılıklar genç kız suçluluğu şeklinde bir geri dönüşümle karşımıza çıkmaktadır. Bu tutumlar aile içinde ki uyumsuzluk, cinsel baskı ve tacizler, fiziksel saldırılar ve baskılardır. Bu gibi hane içi yaşanan olaylar, sosyo-kültürel yapının bir ürünü olan sosyal kontroldür. Kısaca, sosyal kontrol öğeleri, kadınların suç işleme niyet ve yeteneklerini şekillendiren önemli bir etkidir (İlbars, 2007, s.6). Kadınların suç işleme niyet ve

yeteneği konusunda etkili olan sosyal kontrolün bir diğer yansıması ise, suç işleyemeyecek olan veya işlemekten çekinen kadınların, maruz kaldıkları her türlü şiddete “katlanma” duygusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu katlanma, hane içi şiddete, hamileliğe ve hayata katlanma olarak listelenebilir (Sever,2015, s.73; Burcu vd.,2015, ss.85-86).

Sosyal kontrole ek olarak, ataerkillik de cinsiyetlerin suçun içindeki katılım şekillerini etkileyen ve kadını cinsiyet temelli mağduriyetlere iten bir diğer etkidir (İlbars, 2007, s.6). Ataerkillik, ekonomik bakımdan kadını bağımlı hale getiren ve psikolojik/fiziksel şiddeti normalleştiren bir olgudur. Ataerkil yapının içerisindeki bu rol paylaşımı neticesinde kadın suça iten bir davranışlar dizisi olarak ortaya çıkmaktadır. Fakat bu durumun kadını suça itmesi gibi kadını suçtan koruyan bir yönü de vardır. Ataerkil yapı içerisinde kadın, fizyolojik olarak zayıf ve güçsüz algılanır. Bu güçsüzlüğüne rağmen erkeklere nazaran psikolojik olarak daha dirayetli olmaları, kadınları suç işlemekten alıkoymaktadır (Tosun, 1967, s.32). Diğer bir değişle, ataerkil yapı kadınları, erkeklere mecbur bırakmış ve onların kişisel yeteneklerinin, birey olabilme kabiliyetlerinin tüm özelliklerini törpülemiş ve kadınları hayata karşı savunmasız veya ataerkil yapının savunmasına mecbur bırakmıştır. Kılıç ve Öztürk (2014, ss.120-121)’ün Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2002-2008 yılları arasını değerlendiren “Hane halkı Bütçe Anketlerini” kullanarak derlediği yayınlarında, toplumsal cinsiyet rollerinin erkeklerin kadınlara bakışını değil kadınların kendilerine toplum içerisinde biçtikleri rolleri de etkilediğini görmüşlerdir. Bu bağlamda, ankete katılan kişilerin onayına sunulan “kadının asli görevi çocuk bakımı ve ev işleridir” yaklaşımına, ankete katılan kadınların %65,7’si ve erkeklerin %61,6’sı destek vermiştir.

Kadın suçluluğu konusu, 20.yy’ın sonlarında feminist hareketlerle kriminolojik çalışmaların içerisinde kendisine yer bulmuştur. Bu bağlamda, kadın suçluluğu konusu detaylı incelendiğinde, kadınların büyük bir oranda kendilerini korumak için adam öldürme ve yaralama suçlarını işledikleri dikkat çekmektedir (İçli, 1995: Balcıoğlu, 2002: Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009, s.29). Bu durum, kadın ve erkek suçluluğunun temel farkını ortaya koymaktadır. Bu temel fark, sürekli şiddet gören ve aşağılanan bir kadının ani bir öfke patlaması sonucu kendini koruma amaçlı işlediği suç ve erkek hegemon bir sosyo-kültürel yapı içerisinde fevriliği ve sabırsızlığı sonucu her-hangi bir durumda suç işleyebilen erkeğin suçu arasındaki farktır. Bu durum, kadınların “katlanma” olarak bahsedilen evreyi aşarak artık tahammül edemedikleri durumlarda ortaya çıkan bir anlık davranışları sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Caesar Lombroso, kadın suçluluğu konusundaki çalışmalarına öncülük eden kriminolojistlerden biridir. Lombroso'ya göre, kadın suçluluğu konusunun iki temel tetikleyicisi vardır. Bunlar kadınların fiziksel yapıları ve ataerkilliktir (Lombroso ve Ferrero, 1898, ss.109-114). Her ne kadar Lombroso'nun kadın suçluluğuna ayırmış olduğu vakti 20.yy'ın başlarında olsa da, bu yüzyılın sonuna kadar kadın suçluluğu konusu, kriminologlar tarafından ihmal edilen bir konu olmuştur. Bu ihmalin temel nedenleri ise, algısal olarak suçun daha çok bir erkek eylemi olarak görülmesi, sayısal ve istatistiki verilerin toplanmasının güçlüğü ve kadınların itibar kaybetme ve lekelenme korkularının erkeklerden daha fazla olmasından dolayı kadın suçlularla iletişim kurulamamasıdır (İlbars, 2007, s.7).

20 yy. da ki kadın suçluluğunun akademik gündeme daha çok gelmesinin bazı sebepleri vardır. Bu sebepler, kadın özgürlüğü hareketi, modernleşme ve toplumların iç dinamiklerindeki sosyo-ekonomik değişimler olarak sayılabilir. Potansiyel olarak bu etkenlerin kadın suçluluğuna yansımaları iki durumda karşımıza çıkabilir. İlk olarak, ekonomik gelişmeler sonucunda, fiziksel güçsüzlüklerinden dolayı cinayet ve yaralama benzeri suçlarda aktif rol oynamayan kadınların, daha çok hırsızlık ve dolandırıcılık olaylarına dahil olması (Klein ve Kress, 1976, ss.38-39). İkinci olarak da, kentleşme ve bürokratikleşme sosyoekonomik gelişmelerle birleşince kadın suç oranlarının suç istatistiklerine girmesi, gelişmiş ülkelerde-ki kadın suçluluğu yansımalarını gelişmemiş ülkelerden daha fazla gösterecektir (Balçioğlu, 2002). Chernoff ve Simon (2000, s.5) kadınların suçluluk oranlarının, ülkelerin gelişmişlik düzeyleriyle beraber arttığını vurgulamış ve kadınların sahip oldukları sosyoekonomik statü arttıkça işlenen hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarında bir artış gözlemlenmişken, cinayet gibi suçlara iştiraklerde bir azalma görülmüştür. Fakat konuyla ilgili bir durum, küçük ölçüde olan kadın suçluluğunda ki ivme konusunun neden daha seri ve beklenen kadar artmadığını açıklar. Sosyoekonomik veya sosyo-kültürel değişimlerle beraber kadınların edindikleri yeni roller, onların annelik ve ev hanımlığı kimliklerini bastıramamıştır. Bilinçsel olarak, kadına atfedilen bu geleneksel roller, onları günümüzde dahi suçtan koruyan etkenlerdir (Balçioğlu, 2002).

KADIN VE TÜRKİYE'DEKİ ORGANİZE SUÇLAR

Durkheim suçun bir sosyal gerçeklik olduğunu vurgulayarak, modern toplumlarda, kaçınılmaz ve gerekli olduğunu belirtmiştir. Bu sosyal gerçeklik içerisinde, kadın suçluluğu, aile içi şiddet, parçalanma sosyal yıkım gibi pek çok boyutu olan önemli bir hukuksal ve biyopsikososyal problem olarak günümüzde kendini göstermektedir (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009, s.29; Stone, Roberts vd., 2000, ss.232-233).

2009 yılında yapılan bir çalışmaya göre, Türkiye de kadınların özellikle adam öldürme ve yaralama gibi suçları kendilerini korumak amacıyla işledikleri görülmektedir. Yine aynı çalışmada, kadınlar genellikle organize suçlara katılmamakta daha çok tek başlarına suç işlemekte olduklarının altı çizilmiştir (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009, s.29). Bu çalışmada bireysel suça katılımdan ziyade, organize suça dahil olan kadınlar ve özellikle suçun beyni fonksiyonunda olan kadınlar çalışmanın metodolojik omurgasını şekillendirilecektir.

2.1. Çalışmanın Metodolojisi

Çalışmamızda günlük tiraj bakımından ilk dört gazetenin (Hürriyet Gazetesi, Sabah Gazetesi, Habertürk Gazetesi ve Milliyet Gazetesi) internet sayfalarında 2008-2018 yılları arasında kadınların organize suç faaliyetlerinde kilit rol üstlendikleri örnek olaylar incelenecektir (Gazetetirajları,2018). Bu dört gazetenin seçiminde elektronik olarak gazete arşivlerine ulaşım imkanı önemli rol oynamıştır. Kadınların lider vasfında olduğu medyaya yansıyan haberleri bulmak için adı geçen gazetelerin arşiv bölümlerinde ‘kadın çete lideri’, ‘fuhuş çetesi lideri kadın’ ve ‘hırsızlık çetesi lideri kadın’ kelime gurupları kullanılarak arama yapılmıştır.

Bu aramalar neticesinde yukarıda adı geçen gazetelerin arşiv bölümlerinde kadınların suç lideri olarak tanımlandığı 26 adet birbirinden farklı vaka tespit edilmiştir. Bu tespitlerin 16 adedinde kadınlar, fuhuş için aracılık yapmak, mekan temin etmek ve kişiyi hürriyetinden mahrum bırakmak gibi suçları yürütmek için kurulan suç örgütlerine liderlik etmişlerdir. Gazete haberlerinin 9 adedinde ise kadınlar, hırsızlık, haksız kazanç elde etmek ve gasp suçlarının işlenmesinde kurulan şebekelere liderlik etmişlerdir. Birçok haberde kadınlar uyuşturucu madde temini konusunda şebekeleşmiş gruplarda aktif rol oynarken, sadece 1 adedinde lider konumunda oldukları dikkat çekmektedir (Haberlerin ulaşım linkleri ve adları çalışmanın sonunda liste olarak verilecektir).

2.2. Bulguların Değerlendirilmesi

Gazete haberlerinin detaylarına geçmeden önce kadınların suç işlemekle olan bağlantılarına dair Türkiye’nin verilerini değerlendirmekte fayda var. Tutuklu ve hükümlü sayıları ile ilgili olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun sağlamış olduğu verilere göre, 1998-2016 yılları arasında hem erkek hem kadın tutuklu ve hükümlü sayısındaki ciddi artış dikkat çekmektedir.

Tablo 1: 1998-2016 Yılları Tutuklu Ve Hükümlü Sayıları

	Erkek	Kadın	Toplam
1998	63576	2520	66096
2016	192354	8373	200727

Kaynak: (TÜİK’in internet sayfasından yazar tarafından derlenmiştir)
(TÜİK,2017)

Tabloda görüldüğü üzere 18 yıllık süreçte toplam tutuklu ve hükümlü sayıları 3.03 kat artmıştır. Erkek tutuklu ve hükümlü sayılarındaki oransal artış ise toplam tutuklu ve hükümlü sayısının altında kalarak 3.02 kat olmuştur. Fakat kadın tutuklu ve hükümlü sayısı 3.32 kat artarak hem erkek hem de toplam tutuklu ve hükümlü sayılarının birbirine yakın artışının üzerine çıkmıştır. Bu değişimin genele yansımaları ise, 1998 yılında toplam tutuklu ve hükümlü sayısının %3.81 kadın iken, 2016 da bu oran %4.17 olmuştur. Bu küçük görünen artışlar kadınların suç dünyasına girmesi ile toplumların gelişmişlik düzeylerindeki artışın doğru orantılı olduğuna dair çalışmanın önceki bölümlerinde bahsedilen tezlerin doğruluğunu kanıtlar niteliktedir.

Kadınların, organize suç/çete suçlarındaki (örgütlü suç) yerlerinin gazetelerden derlenen haberler doğrultusunda değerlendirmesi yapılmadan önce organize suç tanımlamakta fayda vardır. Türk Ceza Kanunu’nun 220/1 maddesinde bu suçların amacı ve bir grubun örgüt sayılabilmesi için şartlar belirlenmiştir. Buna göre:

“Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.”

Bu hükme göre en az üç kişinin bir araya gelerek oluşturdukları ve kanunun suç saydığı eylem ya da eylemleri gerçekleştirmek için bir araya gelen topluluğa ‘örgüt’ ve bu örgütün işlediği suçlara ise ‘örgütlü suçlar’ denmektedir.

Konumuz çerçevesinde incelenen haberlerde en dikkat çeken nokta kadın suçluların kurdukları suç işleme şebekeleri, kadınlara karşı suç işleme bağlamında (fuhuş suçları) ve çalışmada temel alınan diğer suçlar olan uyuşturucu ve hırsızlık suçlarına nazaran ağır bir üstünlük kurmuştur. Diğer bir değişle, incelenen 26 haberde, kadınların, kadının cinselliğini, onurunu ve vücut dokunulmazlığını ihlal ederek işledikleri fuhuş suçları %61.5 bir ortalamaya sahipken, hırsızlık suçları %34.6 ve uyuşturucu

suçları %3.8 limitinde kalmıştır. Verilen bu istatistiki bilgileri teyit amaçlı olarak kadınların dahil oldukları ve değerlendirilmiş olan suçların gazetelere nasıl yansındıklarına örnek vermekte fayda vardır. Fuhuş suçlarına katılan kadınlarla ilgili olarak gazeteler şu başlıklara yer vermiştir; ““Fuhuş çetesi lideri: Öğrendiğim işi yaptırıyorum” (Hürriyet, 2008), “Fuhuş için geldi, kilo alınca kendi çetesini kurdu!” (Hürriyet, 2017). Hırsızlık ve gasp suçları ile ilgili olarak ise; ““Hanım Abla’ 5 milyon TL’lik vurgun yaptı” (Habertürk, 2014), “Hırsızların yöntemi polisi bile şaşırttı... Kuaförde çalışan kızı evin boş olduğunu öğreniyor, çete başı anası soyuyordu” (Hürriyet, 2018). Çalışmanın içeriğinde değerlendirilen bir diğer suç olan uyuşturucu suçları ile ilgili olarak ise ““Ölüm Patroniçesi’ Saide’ye şok baskın!” şeklinde bir başlık atılmıştır (Hürriyet, 2018).

Bir diğer dikkat çekici netice ise, çalışmaya esas teşkil eden kadınların lider oldukları örgüt haberleri aranırken, birçok organize suç örgütünde kadınların çetelerde veya örgütlerde, çete liderinin en yakınında bulunan kişiler olarak karşımıza çıkmalarıdır. Bu duruma örnek verilecek olursa, 09.08.2018 tarihli *Hürriyet Gazetesi*’nin bir Bulgar çete lideri olan Dimitar Zhelyazkov sekiz kişi ile beraber İstanbul’da gözaltına alınmış. Sekiz kişi içerisinde sevgilisi olan İlina S.T’de tutuklanmış ve Bulgaristan özel timine Kapıkule Sınır Kapısından teslim edilmişlerdir (Hürriyet, 2018). Aynı doğrultuda *Hürriyet Gazetesi*’nin 29.11.2017 tarihli bir diğer haberine göre, uluslararası çalışmakta olan bir organ ticareti çetesi liderleri olan 2 Türk doktor için çalışan ve donör bulan Marina Şişenko isimli organize suç örgütü çalışanının çete içindeki rolüne vurgu yapmıştır (Hürriyet, 2017). Bu haberlerde ki iştirakçi kadınların durumunu özetler nitelikte, Chesney-Lind (1997, s.48), kadınların genel olarak çetelerdeki rollerini, erkek üyelerin kız arkadaşı olmak, cinsel ihtiyaçlarını karşılamak, silah saklamak, taşımak gibi, diğer elemanlara yardımcı roller olarak belirtmiştir. Bu yaklaşımla ilgili olarak bir diğer görüş ise kadınların çete içinde yer almaları, onların güvenlik, ait olma ve arkadaşlık isteği ile de açıklamaktadır (Canay, 2004, s.126). Çeteler bu durumda kadınlar tarafından aile olarak nitelendirilmekte, ailenin üyelerinin birbirlerini korudukları ve işlenen suçların birbirleri için işlendiği ifade edilmektedir (Messerschmidt, 1995, s.175). Bu çıkarımın doğruluğu hakkında, çalışmaya esas teşkil eden haberlerde ve kadınların lider vasfında olmadıkları fakat çete liderlerine yakın olduklarına işaret eden haberlerde, kadın çete liderleri aile içerisinde kullanılan ‘ana’, ‘bacı’ ve ‘abla’ gibi sıfatlarla anılmaktadır. Fakat çete içindeki kadınların birbirlerine karşı hissettikleri aile yaklaşımlarının en temel ve aşikar sonucu istismar olmaktadır (Chesney- Lind, 1997, s.176).

İncelenen haberlerde görüldüğü gibi ele aldığımız konularda lider vasfında ve suça azmettiren niteliktedir. Moir ve Jessel (2002, s.104)’in

kadınların hiyerarşiden, rekabetten ve hırstan uzak yapıları onları çete lideri olmaktan alıkoyar çıkarımının aksine günümüzde kadınların özellikle fuhuş ve hırsızlık suçlarında çete lideri kimliği kazanmaları dikkat çekici bir şekilde artmaktadır.

SONUÇ

Kadının genişleyen rollerine rağmen, hane içi işler (aile bireylerinin eğitimi, sağlığı ve beslenmesi) kadının en geleneksel ve en etkin olduğu roller olarak akademik çalışmalarda bile değerlendirme olarak karşımıza çıkmaktadır (Şanlıer ve Bölükbaşı,2015, s.85). Toplumsal cinsiyet yaklaşımlarının yüklemiş olduğu bu sosyal roller sonucunda daha korunaklı hane içi eylemler ile muhatap olan, anneliğin ve evcimenliğin onları suçtan uzak tuttuğuna inanılan kadın, kriminolojinin oluşumundan günümüze erkekler kadar olmasa bile suça karışmışlardır (Tosun, 1967, s.32). Fakat bu değerlendirmeler yapılırken dahi, kadının bir birey olduğu gerçeği göz ardı edilerek, sürekli bir “tahammül etme ve katlanma” döngüsüne mahkum edilmişin altı çizilmektedir. Kadın suçluluğu, muhatap olunan ataerkil aile yapısı ve kadınların fizyolojisinden kaynaklanan zayıflıklardan dolayı ortaya çıkmıştır. Ataerkil yapının kadın üzerinde tahakküm kuran ve onları sınırlandıran, yanlışa göz yummaya iten baskıcı içeriği, kadınların hem psikolojik hem de fizyolojik zararlar görmesine sebep olmuştur. Bu noktada kadınlar tarafından işlenen suçlar, hem bir psikolojik buhranın sonucu hem de fizyolojik şiddete bir karşı duruşun sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Geçen yüzyılda kadın suçluluğu akademik gündemde daha çok değerlendirilmeye başlanan kriminolojik bir konu olarak karşımıza çıkmaya başladı. Bunun sebepleri, kadınların özgürlük hareketleri, modernleşme ve toplumların sosyo-ekonomik dinamiklerindeki değişiklikler olarak sayılabilir. Bu etkiler kadın suçluluğunu konusunu ataerkil yapıya karşı duruş neticesinde ortaya çıkan cinayet ve yaralama benzeri suçlardan, kadınların iş hayatına daha fazla katılmaları neticesinde hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarına taşımıştır. Bu dönüşüm, kadınların artık iş hayatına girdiklerinin diğer bir değişle eğitimlerinin artışının, kendilerine, haklarına ve sorumluluklarına dair farkındalıklarının artışının da bir göstergesidir. Yukarıda saydığımız değişimlerin bir diğer etkisi ise gelişmiş ülkelerdeki istatistiki çalışmaların oransal olarak kadınların suç işleme potansiyellerini daha açık bir şekilde göstermesi gelişmiş ülkelerde daha fazla kadın suçluluğunun varlığı yönünde bir eğilim oluşturmuştur. Aslında bu eğilimin asıl sebebi, modern toplumlarda kadınların daha eğitilmiş olarak iş hayatında yer bulması neticesinde kadınların daha önce her-hangi bir dahili olmadığı hırsızlık ve özellikle dolandırıcılık suçlarına dahil olmasını görünür kılmıştır.

Türkiye özelinde kadın suçluluğu değerlendirildiğinde, kadınların geçmişe nazaran daha fazla suç işledikleri dikkat çekmektedir. Kadınların özellikle son dönemde mağdur olduğu suçlar medyanın oluşturduğu farkındalık sayesinde daha çok dikkat çeker hale gelmesine rağmen kadınların da suç şebekelerinde yönetici oldukları örnekler akademik çalışmalarda göz ardı edilmektedir. Çalışmada vurgulandığı gibi cinsel suçlardan mağdur olan kadınlar olduğu gibi kadınları cinsel suçlara yönlendiren ve bu yolla para kazanan kadınlar da vardır. Bunun yanında değerlendirilen olaylarda hırsızlık, gasp ve benzeri suçlar ise kadınların yönettiği fuhuş amaçlı şebekelerin %61.5 ortalamasını %34.6 ile takip etmektedir. Kadınların, bu tür suçlarda lider vasfında olmaları durumu sosyo-ekonomik açıdan itildikleri bir durum olarak görülebilir. İstihdam da kadınlara ayrılan payların düşük olması (TÜİK, 2018), kadınları para kazanma yöntemleri aramaya itmiş ve bu yöntemler çoğu zaman suç şebekeleriyle yollarının kesişmesine neden olmuştur. Fırsat eşitliğinden yoksun kalmak, toplumun cinsiyetlerinden dolayı yapmış oldukları dayatmacı roller ve bu rollere tahammülün artık kalmaması durumu neticesinde, kadınların suç istatistiklerindeki yerlerinde bir ivmelenme meydana getirmiştir.

Kadınların sadece hane içi roller üstlenmesini beklemek en temel insan haklarından biri olan “çalışma ve para kazanma” hürriyetini kadınların elinden almaktır. Bu bağlamda, kadınlar da pek tabii olarak çalıştıkları kurumlarda dolandırıcılık, gasp ve zimmete para geçirme suçlarını işleyebilmektedirler. Çalışmada vurgulanmak istenen nokta da budur, suç işleyebilme ihtimali her insanın doğasında olan bir dürtüdür. Bu dürtü neticesinde, işleniş biçimi ne olursa olsun kadın ve erkek suçluluğu diye konuları sınıflandırmak bile bir ayrımcılığın işaretidir. Günümüzde erkeklerin yapabildiği her işi kadınlarda rahatlıkla yapabiliyorken, kadınların her hangi bir sebeple her hangi bir suçu işlemesi kadınların üstlenmek zorunda oldukları rollerden sıyrılıp, toplumsal normlardan veya sosyo-ekonomik paylaşımından veya sürekli atfedilen masumiyetten/annelik rolünden/güzellik-çirkinlik ikileminden sıyrılıp insan olarak eşit olduklarını vurgulayarak gösterme biçimleridir.

KAYNAKÇA

- 'Hanım Abla' 5 milyon TL'lik vurgun yaptı. (12 Haziran 2015), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1090043-hanim-abla-5-milyon-tlik-vurgun-yapti>.
- 1 milyonluk vurgun yaptılar! "Altın Kızlar" çetesi çökertildi. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.milliyet.com.tr/107-kisiden-1-milyonluk-vurgun-gundem-2528185/>.
- 16 kadın fuhuştan kurtarıldı. (11 Ağustos 2015), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1114263-16-kadin-fuhustan-kurtarildi>.
- Adana merkezli bahis operasyonunda bloke edilen para miktarı 23.5 milyon liraya ulaştı. (17 Şubat 2018), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.haberturk.com/adana-merkezli-bahis-operasyonunda-bloke-edilen-para-miktari-235-milyon-liraya-ulasti-1841553>.
- AĞAOĞLU, C. D. (2004), *Kadın Suçluluğu: Feminist Bakış Açısından Kavramsal Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi), Ankara.
- Analı-Kızlı Hırsızlık Çetesi Çökertildi. (2018), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.milliyet.com.tr/anali-kizli-hirsizlik-cetesi-cokertildi-istanbul-yerelhaber-2523864/>.
- AYLAZ, R. v.d. (2014), Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolüne Yönelik Görüşleri, *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(5), ss.183-189.
- Babalı kızlı çete, fuhuş için 'çağrı merkezi' kurmuş. (2016), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/babali-kizli-cete-fuhus-icin-cagri-merkezi-kurmus-40255720>.
- BALCIOĞLU, İ. (2002), Suç ve Kadın. Erişim Tarihi 11 Mart 2018, https://www.kriminoloji.com/Suc_ve_Kadin.Balcioglu.htm.
- Başkentte fuhuş çetesi çökertildi. (2010), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/baskentte-fuhus-cetesi-cokertildi-16206833>.
- BURCU, E. v.d. (2015), Çiçeklerin Kaderi: Türkiye'de Kadınların Erken Evliliği Üzerine Nitel Bir Araştırma, *Bilig*, 73, ss.63-98.
- CAMPANIELLO, N. (2014), "Women in Crime". Erişim tarihi: 23 Mart 2018, <https://wol.iza.org/articles/women-in-crime/long>.

- CHERNOFF, N., RİTA, S. (2000), Women and Crime The World Over, *Gender Issues*, 18(3), ss.5-20.
- CHESNEY-LİND, M., PASKO, L. (1997), *The Female Offender: Girls, Women and Crime*, California: Thousand Oaks Sage Publications.
- Çalıştıkları villaları soyan hırsızlık çetesi. (2015), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.milliyet.com.tr/ozel-haber-calistiklari-villalari-soyan-istanbul-yerelhaber-621907/>.
- DİNLER, V., İÇLİ, T. (2012), Suç Yoksulluk Etkiselliği (Isparta Cezaevi Örneği), *Uluslararası Davraz Kongresi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, ss. 2469-2486.
- Diyarbakır’da büyük fuhuş operasyonu. (2012), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/video/diyarbakir-da-buyuk-fuhus-operasyonu-58038>.
- ECEVİT, Y. (2011), Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Başlangıç, *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi* (Ed. ECEVİT, Yıldız ve KARKINER, Nadide), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, ss.2-29.
- FIRAT, M. (2015), Yoksulluk ve Suç İlişkisinin Sosyolojik Analizi: Bir Referans Çerçevesi (Elazığ Örneği), *Birey ve Toplum*, 5(9), ss.193-224.
- Fuhuş çetesi lideri: Öğrendiğim işi yaptırıyorum. (2008), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/fuhus-cetesi-lideri-ogrendigim-isi-yaptiriyorum-6484575>.
- Fuhuş çetesi liderinin cezası belli oldu. (28 Şubat 2015), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1048121-fuhus-cetesinin-cezasi-belli-oldu#>.
- Fuhuş çetesinin msn şifresi. (2008), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/fuhus-cetesinin-msn-sifresi-8548282>.
- Fuhuş için geldi, kilo alınca kendi çetesini kurdu!. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/video/fuhus-icin-geldi-kilo-alinca-kendi-cetesini-kurdu-40623332>.
- Gazete Tirajları, (2018), Gazete Tirajları. Erişim tarihi: 29 Mart 2018, <http://gazetetirajlari.com/2018/03/29/2018>.
- Hırsızların yöntemi polisi bile şaşırttı... Kuaförde çalışan kızı evin boş olduğunu öğreniyor, çete başı anası soyuyordu. (2018), Erişim

tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/hirsizlarin-yontemi-polisi-bile-sasirtti-kua-40706594>.

HİRSCHİ, T. (1969), *Causes of Delinquency*, Berkeley: University of California Press.

Interpol'ün aradığı Bulgar mafya babası İstanbul'da sevgiliyle yakalandı. (2018), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/kirmizi-bultenle-aranan-bulgar-mafya-lideri-tutuklandi-40918502>.

İÇLİ, T. (1995), Türkiye'de Kadın Suçluluğunun Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi, *Polis*, 1, ss.39-51.

İLBARS, Z. (1987), Kişiliğin Oluşumundaki Kültürel Etmenler, *Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Dergisi*, 31(1-2), ss.201-211.

İLBARS, Z. (2007), Suç Antropolojisi: Kadın ve Suç, *AÜDTCF Antropoloji Dergisi*, 22, ss.1-13.

İstanbul'da fuhuş operasyonu. (18 Mart 2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1430913-istanbulda-fuhus-operasyonu>.

İstanbul'da fuhuş operasyonu. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/istanbulda-fuhus-operasyonu-40399159>.

KILIÇ, D., ÖZTÜRK, S. (2014), Türkiye'de Kadınların İşgücüne Katılımı Önündeki Engeller ve Çözüm Yolları: Bir Ampirik Uygulama, *Amme İdaresi Dergisi*, 47(1), ss.107-130.

Kız Çocuklarına Fuhuş Yaptıran Çete Lideri Kadına 20 Yıl Hapis Cezası. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.milliyet.com.tr/kiz-cocuklarına-fuhus-yaptıran-cete-adana-yerelhaber-2024391/>.

KIZILASLAN, İ., DİKTAŞ, İ. Ö. (2011), The Role of University Education in Changing the Gender Role Perceptions of Turkish ELT Student Teachers, *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), ss. 510-525.

KLEİN, D., KRESS, J. Any Woman's Blues: A Critical Overview of Women, Crime and the Criminal Justice System", *Crime and Social Justice*, 5, ss.34-49.

Konya'da fuhuş çetesi çökertildi. (2008), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/konyada-fuhus-cetesi-cokertildi-10372131>.

- LOMBROSSO, C., FERRERO, W. (1898), *Female Offender*, New York: D. Appleton and Company.
- MERTON, R. K. (1968), *Social Theory and Social Structure*, Glencoe: The Free Press.
- MESSERSCHMİDT, J. W. (1995), From Patriarchy to Gender: Feminist Theory, Criminology, And The Challenge Of Diversity, *International Feminist Perspectives In Criminology* (Ed. RAFTER, N.H. ve HEIDENSOHN, F.), Buckingham: Open University Press.
- Milyonluk vurgun. (2018), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <https://www.sabah.com.tr/akdeniz/2018/03/28/milyonluk-vurgun>.
- MOİR, A., JESSEL, D. (2002), *Beyin ve Cinsiyet* (Çev: Tarık Demirkan), İstanbul: Pencere Yayınları.
- MORRİS, A. (1987), *Women, Crime, and Criminal Justice*, Oxford: Blackwell.
- Nimet’in fuhuş çetesi basıldı. (2010), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/nimet-in-fuhus-cetesi-basildi-16017128>.
- OAKLEY, A.(1980), *Women Confined: Towards a Sociology of Childbirth*, London: Martin Robertson.
- OKADA, D. (2015), Criminological Theory and Crime Explanation, *Critical Issues in Crime and Justice Thought, Policy, and Practice* (Ed. M. Maguire ve D. Okada), London: Sage Publication, ss.33-50.
- 'Ölüm Patroniçesi' Saide'ye şok baskın!. (2018), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/olum-patronicesi-saideye-sok-baskin-40749745>.
- ÖZBEK, V. Ö. vd. (2014), *Ceza Hukuku Bilgisi*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- ÖZGENÇ, İ. (1997), *Suçta İştirakin Hukuki Esası ve Faillik*, İstanbul: İ.B.B. Hukuk Müşavirliği.
- Patroniçeye 22 yıl 9ay hapis cezası. (2015), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.milliyet.com.tr/patroniceye-22-yil-9-ay-hapis-cezasi-adana-yerelhaber-643464/>.
- Polis üç elemanını yakaladı! Her yerde onu arıyor. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/polis-uc-elemanini-yakaladi-her-yerde-onu-ariyor-40471045>.
- RAHİMOV, İ. (2014), *Suç ve Ceza Felsefesi*, Ankara: EkoAvrasya Yayınları.

- SAYGILI, S., ALIUSTAOĞLU, F. S. (2009), Şiddet İçerikli Suç İşleyen Kadın Olguların Değerlendirilmesi, *Adli Tıp Dergisi*, 23(1), ss.24-29.
- SCOTT, J., MARSHALL, G. (2015), *A Dictionary of Sociology*, Oxford: Oxford University Press.
- SEVER, M. (2015), Kadınlık, annelik, gönüllü çocuksuzluk: Elisabeth Badinter'den Kadınlık mı Annelik mi?, Tina Miller'dan Annelik Duygusu: Mitler ve deneyimler ve Corinne Maier'den No Kid üzerinden bir karşılaştırmalı okuma çalışması, *Fe Dergi*, 7(2), ss.72-86.
- STONE, J.H. v.d. (2000). *Faulk's Basic Forensic Psychiatry*, Oxford: Blackwell.
- SUTHERLAND, E. H. (1939), *Principles of Criminology*, PA: J.B. Lippincott, Philadelphia.
- ŞANLIER, N., BÖLÜKBAŞI, H. (2015), Kadının Aile Beslenmesi ve Sağlığındaki Rolü, *Türkiye Klinikleri Nutrition and Dietetics*, 1(1), ss.85-90.
- TOSUN, Ö. (1967), Suç ve Kadın, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 33(3-4), ss.22-44.
- TÜİK. (2017), Hükümlü ve Tutuklu Sayısı, 1998-2016, Erişim tarihi: 29 Mart 2018, www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1621.
- TÜİK. (2018), İşgücü İstatistikleri, Eylül 2018, Erişim tarihi: 15 Aralık 2018, <http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27698>.
- Tükürük Yağmuruna Tuttu. (2014), (Erişim tarihi: 29 Mart 2019), <http://www.milliyet.com.tr/Milliyet-Tv/video-izle/Tukuruk-yagmuruna-tuttu-wnm8tUx95z6J.html>.
- Uluslararası organ ticareti davasında Türk doktorları şoke eden iddianame. (2017), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/uluslararası-organ-ticareti-davasinda-turk-doktorlari-soke-eden-iddianame-40661901>.
- Vika'nın fuhuş çetesi. (2012), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/vika-nin-fuhus-cetesi-22132310>.
- What is Crime?. (2015), The Scottish Centre for Crime& Justice <http://www.sccjr.ac.uk/wp-content/uploads/2015/10/SCCJR-What-is-crime.pdf> (Erişim tarihi: 29 Mart 2019).

YILDIRIM, A. (2014), Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), ss.1-7.

Zengin olma uğruna. (2010), Erişim tarihi: 29 Mart 2019, <http://www.hurriyet.com.tr//gundem/zengin-olma-ugruna-16172158>.